

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

76. ÉVFOLYAM

2006 DECEMBER No. 6 (361), Vol. 76, December 2006, USPS 178-560

6. SZÁM

KARÁCSONY TITKAI

“Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az Ő dicsőségét...” (János 1:14a)

Az inkarnáció, a testtéletel karácsonyi csodáját ünnepeelve Isten újszövetségi népének is úgy kellene tennie, mint egykor Mózesnek az égő csipkebokornál. Csak levett saruval lenne szabad megállnunk és ünnepeelnünk... Amikor karácsony csodájáról szólunk, a legszentebb, emberi értelem számára megérthetetlen és felfoghatatlan titkok földjén járunk. Az értelem, a hűvös tudás tehetetlen itt, csak a hívő szív sejtethet meg valamit a *csendes, tiszta, szent éj* misztériumából. Jól érzett rá erre evangélikus költőnk, *Reményik Sándor*, amikor a *János evangéliuma* című versének utolsó szakaszában így ír:

János, evangelista, negyedik
Külön áll, világvégén valahol,
Vagy világ-kezdetén, vad szikla-völgyben
S a fénytelen örvény fölé hajol.

És megfeszül lényé, mint az íj,
Feszül némán a mélységek fölé,
Míg lényéből a szikla-szó kipattan
S körülrobajlik a zord katlanokban
Visszhangosan, eget-földet-verőn,
Hogy megrendül a Mindenség szíve:

*Kezdetben vala az Ige.
S az Ige testté lőn!*

Hogy az örök, szent Isten, mindenképpen emberré lett, hogy Mária gyermekében valóságos emberré született a megváltó Szeretet – ez önmagában is térdre kényszerítő ajándék. Hiszen karácsony evangéliuma félreérthetetlenül hirdeti, hogy az Ige, vagyis Isten örök teremtő hatalma, Ő maga, *testté*, emberré lett Jézus Krisztusban. Az apostoli tanúságtétel nem hagy egéruvat ellenvetéseket megformáló gondolatainknak. Világosan, és értelmünk minden tiltakozó kísérletét megszegyénítve hangsúlyozza: *testté*, hús-vér emberré lett... Kezdetből fogva kínja ez az embernek. Ezért volt és marad a megváltás, a karácsonyi testtélettel célegyenesbe fordult, és a golgotai ke-

reszten elvégzett, azaz célba ért Krisztus-esemény *zsidónak megütközés, pogánynak bolondság*. Mély teológiai igazság van a régi mondásban: a betlehemi jászolbölcsöt és golgotai keresztet ugyanabból a fából ácsolták.

Mindez úgy történt, hogy Jézus Krisztusban nem csak futó látogatást tett közöttünk az örökkévaló Isten. Ezért hangsúlyozza az apostoli bizonyágtétel: *közöttünk lakott*. A bibliai nyelvek összefüggései teszik lehetővé, hogy e mondat üzenete is kinyíljk szá munkra. Fordítsunk erre is egy kis figyelmet! Az Ószövetség nyelvében, a héberben különösen is fontosak a szavak mássalhangzói. Ezek alkotják a szócsaládok jelentéstartalmának gyökereit. Igaz ugyan, hogy az evangéliumok nyelve a görög, de éppen ezen a helyen még ez a másik nyelv is segíthet, hogy karácsony titkából még valamit megértsünk. Ahol mi azt olvasuk, hogy közöttünk *lakott*, ott a bibliai nyelvben olyan szó szerepel, amelyiknek az eredeti jelentése: *sátorozott*. S ha ennek a görög szónak a mássalhangzóit kiemeljük, ugyanazokat a hangzókat kapjuk, amelyek a héber *templom* jelentésű szóban is szerepelnek. S ha belegondolunk abba, mit jelentett az Ószövetség népe számára a szent sátor, majd a templom, talán megsejtünk valamit abból, miért is drága és fontos számunkra a karácsony titkát hirdető ige: közöttünk lakott, közöttünk verte fel sátorát irgalmas Istenünk. Jézus Krisztusban velünk van, és velünk is marad, minden napon a világ végezetéig.

Ami igénk harmadik mondatát illeti, ott mintha mi, maiak valóban behozhatatlan hátrányban lennénk az apostolokhoz, de még a betlehemi pásztrokhoz meg a napkeleti bölcsekhez képest is. János apostol joggal mondhat-

ta: *láttuk az Ő dicsőségét*. Ő valóban ott volt szemtanúként – a többiekkel együtt – a kánaai menyegzői házban, a naini városkapunál, a betániai temetőben, ahol Lázár sírja megnyílt, benne ült a hajóban, amikor a viharos tenger hullámai lecsendesedtek, és ott volt a megdicsőülés hegyén is... De mit láthatunk mi, maiak? Kimaradtunk mindenből? Sóvárgó szelíd irigységgel gondolhatunk csak rájuk, akik láthaták is az Ő dicsőségét?

Semmi okunk a félelemre! Mert éppen karácsony, az Ige testtéletének csodája, valóságos eseménye nyitja meg a kaput a mai csodák előtt is. Mert aki egykor megérkezett – és így emberi tapasztalatok alapján is szólhat róla a tanúságtétel –, ma is lehetővé teszi, hogy emberi szavak szürke számárhátán valóságosan megérkezzenek szívünkbe, életünkbe – és így nekünk is igazi karácsonyunk lehessen.

Ittész János ev. elnök-püspök (Győr)

Kedves Olvasóinknak örömmel teljes, áldott karácsonyi ünnepeket és kegyelemben gazdag, békés új esztendő szerettel kíván

— a Szerkesztő és az AMEK tisztikara.

OROSHÁZÁN JÁRTUNK OKTÓBER 13/14-ÉN

Orosházán tartották meg a Magyar Evangélikus Konferencia (MAEK) alakuló közgyűlését és ünnepi nagygyűlését. Ez a szervezet hivatott összefogni a világon szétszórta élő magyar evangélikus testvéreket. Ezen az eseményen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciát (AMEK) intézőbizottságából dr. Tomaschek László alelnök és Rác Zsuzsanna pénztáros képviselte. Az alábbi, személyes benyomásokat is tükröző ismertetőt Rác Zsuzsanna írta.

Amint a zöld kis Skoda Laci vezetésével bekanyarodott Orosházára, azt láttuk, hogy a város MAEK lázban ég: minden sarkon élénkszíni egyentrikos önkéntesek igazították útba az érkezőket. Sajnos, ők a járdán voltak, nekünk pedig az úttesten kellett haladnunk a forgalommal, így esett, hogy azért előszörre mégis csak sikerült rossz helyre mennünk. Amikor is végre megérkeztünk az orosházi evangélikus gimnázium parkolójához, Laci éppen csak félrehúzott a kocsival és már ugrott is ki belőle lelkesen kájlta: Miklós! Mert meglátta unokatestvérét, Kiss Miklóst esperest, aki a mosonmagyaróvári körzet küldötte volt.

Lacival mi ketten abban a megtiszteltetésben részesültünk, hogy a MAEK alakuló ülésén az AMEK-et képviselhettük. Boldogan utaztunk Magyarországra – a repülés egyre kevésbé elegáns élmény, ugyanakkor egyre olcsóbb, és én ezzel személynél szerint kiegyezem. Orosházára az utunkon jó keresztyének módjára még két másik utasunk is volt: Blázy Márti lelkész, a kelenföldi körzet képviselője és sógornóm, Rác Judit, a bp.-deákterti evangélikus gimnázium tanára, a zuglói gyülekezet tagja. Nagyon kellemesen beszélgettünk a hölgyekkel, és valamennyien lenyűgözve hallgattuk Laci beszámolóját repülőútjáról, ami ez alkalommal sem ment az előírásoknak megfelelően; no de mikor igen? A csomagja is elveszett, de szerencsére még időben megkerült (szegény Lacit valami átok üldözte, mert hazafelé is elveszték a csomagjait).

Megérkezésünkkor regisztráltunk. A szer-

vezés fő irányítója Ribárné Edit volt, aki mint Szondi a török ellen, hősiesen állta a küldöttek ostromát, és habár egyszerre huszonegyen beszéltek hozzá, mindenkit türelmesen útbaigazított. Megkaptuk szálláshelyünket és nagyon finom ebédet is – a zsúri még mindig mérlegeli, mi is volt a legfinomabb Orosházán, de én azt mondom, a levelek, a magyar konyha remekei. Utána átmentünk a szemben lévő volt zsinagóga épületébe, ami most művelődési központ, és pontban kettőkor megkezdődött a küldöttgyűlés.

Az alakuló ülést Pröhle Gergely, az új evangélikus országos felügyelő vezette nagy diplomciai érzékkel és ugyanakkor határozottsággal, amire szükség is volt. Személy szerint nekem nagy szerencsém volt, mert mint messziről érkezettnek, sok minden nehezen volt érthető, de éppen előttem ült Ittész János, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök püspöke, aki keresztyén irgalommal, valahányszor nem értettem valamit, hátrafordult és türelmesen elmagyarázta. Laci tökéletesen otthon volt az evangélikus püspökök, lelkészek, és felügyelők között, előjött belőle az ősi Kiss vér, evangélikus lelkész ősök méltó ivadéka. Találkoztunk magyar kifejezéssel, "fel volt villanyozva".

Számomra is élmény volt a konferencia, de másként. Én az orosz elnyomás alatt sínylődő Magyarországon nőtem fel – a budavári evangélikus gyülekezet tagjaként – ahol az iskolában a "világnezetünk alapjai" tantárgy volt kötelező – az orosz nyelv mellett –, aminek a fő mondanivalója az volt, hogy a "vallás a tömegek mákonya". Ilyen körülmények között semelyik keresztyén sem hivalkodott klerikális voltával és mi, kevés kis evangélikusok maroknyi utolsó csapatként éltük meg hitünket. Külön élmény volt számomra újra találkoznom Gáncs Péterrel, a Déli Ev. Egyházkerület püspökével; ő vezette az ifjúsági bibliaórákat a Várban, amik Demján Laci jóvoltából hihetetlen tartalmú vitákká fajultak sokszor, az is igaz viszont, hogy sosem unatkoztunk. Örömmel tapasztaltam, hogy habár szó szerint felvitte Isten Péter dologát, de alapjában ugyanaz a modernül gondolkodó, nagyszerű lelkes fiatal lelkész maradt, akinek, ne firtassuk hány évvel ezelőtt megismerhettem. Nekem egész idő alatt végtelenül hiányzott Bernhardt Béla főesperes-elnökünk, és néha azt gondoltam: ő mennyire élvezné ezt az egészet! Néha pedig azt próbáltam kitalálni, ő mit is mondana erre, vagy máskor: hogyan is szavazna. Lacinak is hiányozhatott, mert szinte minden felszólalásában benne volt Béla, aki gondolom állandóan csuklott itt Clevelandban. Sajnos, hogy egészségügyi okokból már többé nem mer vállalkozni ilyen nagy utazásra.

Szándékosan írom le a konferencia subjektív oldalát. Aki a programra, az ülés menetére, stb. kíváncsi, az megtalálhatja ezt

Magyar Evangélikus
Konferencia

máshol. Én inkább arról írok, milyen jó volt átélni, mire képes egy ilyen nagy és büszkén evangélikus város, mint Orosháza; hogy annyi hányattatás után is még mindig milyen erős Isten magtartó ereje, mert lám megtartotta a kisebbségi sorssal küszködő, elcsatolt területeken élő magyar evangélikusokat a hitben és egyszerűen jó magyarságukban is. A MAEK célja az ő megmaradásuk elősegítése, ugyanakkor, amennyire csak lehetséges, a jó kapcsolat kialakítása az ő világi és egyházi környezetükkel, mert 2006-ban már érkezett végre az ideje, hogy európai módon a tolerancia és egymás értékeinek a kölcsönös elismerése, sőt megbecsülése alapján alakítsuk kapcsolatainkat.

Az alakuló ülést Istentisztelet követte a gyönyörű orosházi evangélikus templomban. Én még soha életemben nem láttam ennyi püspököt együtt szolgálni, számomra megrázó szép élmény volt. Ittész János püspök szolgált igehirdetéssel, amiben többek között Babelről szólt és arról, hogy bár Isten büntetésként szakította nyelvekre az emberiséget, nekünk a magyar nyelv legdrágább kincsünk és Istentől való ajándékunk; ugyanakkor azonban törekednünk kell a nyelvi bábeli válaszfal ledöntésére. A hangulat ünnepi emelkedettségét fokozta erdélyi művészek zenei szolgálata, amihez segítséget nyújtott a templom nagyszerű orgonája. Köszöntőt mondott az országgyűlés képviselőjében Szili Katalin és Balog Zoltán. Mindketten lutheri idézettel kezdték beszédüket és külön kihangsúlyozták, hogy örömmel és szívesen jöttek el a konferenciára. Pátkai Róbert ny. püspök a Külföldi [Nyugateurópai] Magy. Evang. Lelki-gondozók Munkaközössége (KÉMELM), valamint a hazai evangélikus egyház nevében dr. Frenkl Róbert, leköszönő országos felügyelő szólalt fel. Az Istentiszteletre zsúfolásig megtelt templomot a biztonsági szolgálat marcona emberei vettek körül,
—folytatva a 4. oldalon— lásd, MAEK

Kérjük kedves Olvasóinkat, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálatát és jogi helyzetének a megőrzését szívesen segítsék elő a Konferenciában való tagság vállalásával. A tagsági díj évi 20 dollár (ebben az összegben benne van az előfizetés is az "Erős Vár"-ra). A tagdíj erre a címre küldhető:

**Hungarian Conference - ELCA
1467 Parkhaven Row
Lakewood, OH 44107-4505**

“VIGYÁZZATOK!” — NÉHÁNY SZÓ ÁDVENTRŐL

Olvasd: Márk 13:21-37.

Az egyház ünnepekörei közül talán az adventi ünnepkör az, amelybe szinte észrevétlenül és jobbra felkészületlenül csepenünk bele. Ezekben az időkben, már november elejétől, vagy még korábbról is, mifelénk a hangsúly a vásáron van, hogy mi legyen piaca, mi a kelendő, mit lehet kedvezőbben megkapni, s aztán, aki megengedheti magának, ki hová is utazzék el, hogy meneküljön a tél hidege és kényelmetlensége elől. Az idő múlásával még ráadásul nagy adagot kapunk a hálaadásnap i zgalmaiból, kevesebbet a hálaadásból, de jóval többet pulykából, áfonyaszószból, meg egyéb ínycségekből, hogy a sporteseményeket ne is említsük. Közben pedig befejeződött az egyházi esztendő a maga örökéletes figyelmeztetésével, amikor Jézus Krisztust dicsőítettük az Ő hatalmában és dicsőségében. Az egyházi időszámítás szerint tehát új egyházi esztendőbe léptünk be. A karácsony előtti négy hetet hívjuk adventi ünnepkörnek, aminek a jelentőségét sokan úgy vélik, hogy az nem is más, mint a karácsonyhoz vezető idő, s ezért már más zenét, éneket, meg ilyesmit nem is hallunk, mint amelyek kifejezetten karácsonyra utalnak, jóllehet bizonyos körökből erősen igekeznek azon, hogy ez a nagy keresztyén ünnep kikerüljön a közgondolkozásból és közfigyelemből, azt holmi télünneppé vagy vakációnapokká lefokozva. De a keresztyén közösségben, az egyházban nem mehetnek így a dolgok.

Nekünk egészen más összefüggésben kell Krisztusra tekintenünk, legalább is az adventi idők elején, mint csupán a betlehemi Jézuskára, Aki felől elérzékenyülünk ugyan, de sokszor nem érzékeljük Benne, hogy Őt örök dicsőség, mindenek felett való hatalom övezi, s Aki valóban eljön a világot lángokban ítélni.

De ki is gondolkoznék ilyen távlatokban? Az igeolvasás áhítatában megragadhat bennünket a kép, el is mondjuk időről-időre a hitvallásokban, de különösebben nem hat meg, hogy az örökélet távlatával törőd-nénk. Mi más mértékkel mérünk, nekünk mulandó éveink alatt illenék eredményeket elérnünk, s mulandó éveink meghosszabbítására kell törekednünk. Nem érünk rá, mert a röpke percek folytonosan figyelmünket követelik, nem érünk rá, hogy komolyan foglalkozzunk a mi Urunkkal, Akiről pedig a Szentírás minden oldala arról tudósít, hogy Ő jön. Nem többé Máriának a Szentlélektől való anyaságától, nem többé bepólyálva a jászolban, nem pásztorok és háromkirályok rácsodálkozásában, vagy nem a tömeg hozsannázása, s később feszítmdemes ordibálása közepette, hanem hatalommal és dicsőséggel, ahogy Őt megpillanthatta a megdicsőülés hegyén Péter és János és Jakab, vagy ahogy Őröla jelentést tesz majdhogy kifürkészhetetlen képekben

és szavakban a Jelenések Könyve.

Ádvent elsősorban is arra emlékeztet minket, hogy Jézus Krisztus már megjárta a földi világot. Közel, nagyon közel lépett az emberiséghez, az emberekhez, olyannyira, hogy emberré lett és felvette a mi szolgai formánkat. Ő a teremtett embernek a maga teremtett eredetiségében való megtestesítője. S ha Ő az, az azt jelenti, hogy mi nagyon messze vagyunk ember-mivoltunk valóságától. Neki kellett hozzánk jönnie, hogy Magára vegye a bűnt, s a bűnöket, ami minket akadályoz, hogy igazán Isten emberei legyünk ebben a világban. Ádvent persze rámutat karácsonyra is, de rámutat a gógotai keresztre is, meg az üres sírra is, hogy Jézus Krisztus eleget tett küldetésének, elvégezte a megváltás művét, szabaddá tette az utat az örökélet felé, hiszen meggyőzte a halált is. Ádvent így lehet a hála és a köszönet alázatos ünnepe, amelyben mégis kereshetjük az összefüggését az egyházi esztendő egyéb nagyobb és kisebb ünnepeivel, mint amelyek a maguk jelentőségében is arra mutatnak, hogy az első nemzedék szemtanúságát követően mindnyájunknak meg lesz az alkalmá, hogy Jézus Krisztussal szemtől szembe találkozzunk.

Erre a találkozásra szükséges tehát felkészülnünk. A nagy kérdés azonban, hogy miként tegyük ezt. Ebben igazít el minket a mi Urunk, amikor több tekintetben is figyelmeztet. Azzal kezdi, hogy ne üljünk fel mindenféle hitegetésnek. Nem kell részletezni itt, jól tudjuk, miféle álpróféták támadtak eddig is már, akik halálba is bolondították követőiket, amikor ők azt állították, hogy tudják Krisztus visszajövetelének az idejét. S állandóan folyik mindenfelé a találgatás, az idők jeleinek a kiértékelése, amiből tudni vélik, vagy kísértetünk, hogy tudni véljük, íme, itt van máris, hamar bekövetkezik az Isten országának a láthatósága. Mindezzel szemben nem az a válasz, hogy esetleg újabb kétezer évet kell várunk, hanem az, ahogy Ő mondta: Vigyázzatok! Az Isten örökkévaló országával akkor szembesülünk máris, s ez teljesen egyéni, amikor elérkezünk a halál kapujához. Ezt pedig kiszámítani nem vagyunk képesek. Tökéletlenségbe süllyedt világunk megannyi útvesztője nyílik reánk, hogy befejezzük éveinket, melyekért aztán az örök Bíró előtt kell számot adnunk, Aki jön ítélni eleveneket és holtakat. Vigyázzatok!, figyelmeztet Jézus Krisztus.

A tanítványok mennybemenetelekor ugyancsak igyekeztek kiszedni Belőle, hogy mikor is jön el újra. De Ő ennyit mondott: Ez nem a ti dolgotok. Azonban legyetek tanúim az egész világ előtt. Nem számolgatni, nem ide vagy oda figyelgetni, nem belebonyolódni jóslatokba, vagy világvéget kutató vitákba, hanem csak, s ez a csak sokat kíván el, csak élni a Krisztusban.

Ádvent ugyan előretéket vár el, hogy

készen legyünk a mi Urunk fogadására, amikor közénk jön dicsőségben és nagy hatalommal, de arra is készet, hogy éljük ezt az előretéket, mert rövidke a mi éveink, még akkor is ha vannak, akiknek talán nyolc évtized vagy több is megadatik. De az már rendkívüli, ahogy a zsolotáríró mondja. Ebben a megfontolásba kerülnek tehát a mindennapok, amint Luther Márton buzdít a Szentkeresztségről való tanításában, hogy naponta merüljünk alá keresztségünk vizébe, hogy meghaljon az óember, s naponta keljünk ki abból újemberként, aki Krisztus szolgálatában és megváltásában él. Mi is lehetne hasznosabban irányadó, mint az a néhány mondat, amit Jézus Krisztus szájából, mint boldogmondásokat ismerünk Má-té írásában, vagy amint Lukácsnál a példázat az irgalmas szamaritánusról szólt, mindezt annak tudatában, hogy bűnösök vagyunk, s egyedül és kizárólag Krisztus érdeméért, ingyen, kegyelemből nyerünk bűnbocsánatot, bebocsátást abba az országba, amiről advent ad nekünk hírt, megjelentetve Jézus Krisztus eljövételének a valóságát

Vigyázzatok! Ez a vigyázás azonban nem egyszerűen kegyeskedő magatartás, hanem éberség mindabban, ami szükségszerűen lesz vagy lett máris feladatunkká, ahogy ebből a földi életből kivesszük részünket. A keresztyén gyülekezetben, az egyházban találjuk meg a terét annak, s az igében meg a szentségekben a kegyelmes bátorítást, hogy mi módon legyünk sáfárai talentumainknak, amiket az Úr ránk bízott, hogy gyümölcsöztessük, s legyünk már itt építői az Ő országának. Ádventtel szabad arra gondolnunk, hogy ez az ország nemcsak jön, hanem máris eljött. Itt van miközöttünk, itt van Krisztussal, Aki közénk jött, közöttünk szolgált, érettünk meghalt, és üdvösségünk-re feltámadott. S itt van minden hívőben, amint napjainkat, éveinket Krisztusban, Általa, s az Ő szolgálatában éljük, mindenki a maga családjában, barátai, ismerősei körében, a munkahelyen, s a gyülekezetben, amelyben nemcsak hirdetik, hanem gyakorolják is a szeretetet és a békességet, hűséges vigyázásban, hogy megláthassuk ilyen módon az Ő dicsőségét és dicsóíthessük örökkévaló hatalmát. Ő mondja: Vigyázzatok! Ezért merjünk is vigyázni, hogy az advent, a Krisztus jövetelére szóló figyelmeztetés, ne legyen fenyegetéssé. hanem legyen ma és mindenkor áldott ünnepléssé, melyhez hittel, örömmel, boldog reménységgel tesszük hozzá az apostoléhoz a mi sóhajunkat, óhajunkat is: Jöjj, Uram Jézus!

Imádkozzunk!

Mennei Atyánk! Ébreszd fel szívünket, hogy örömmel készüljünk szent Fiad jövetelére és megújult lélekkel szolgáljunk Neked Általa, Aki Veled és a Szentlélekkel, egy igaz Isten, él és uralkodik örökkön örökké, Ámen. ■

MAEK — folytatva a 2. oldalról —
habár semmi szükség sem volt rájuk. Utána fogadásra mentünk vissza az iskolába, ahol egy derék hívő magyar evanglikus adománya jóvoltából finom bort is kaptunk és végre kellemesen elbeszélgettünk. Ki-ki mehetett a szállására. A miénk nagyon kényelmes volt a közeli Gyöparásfürdő egyik pánziójában.

Jól aludtunk, csak másnap reggel 7 óra-kor Gémes István ny. stuttgarti lelkész harsány zsoltározására ébredtünk, ő ugyanis fel-alá sétált és teli torokból énekelt. Reggeli után visszamentünk az iskolába, ahol Adorjáni Dezső, a Romániai [Erdélyi Magyar] Ev.-Lutheránus Egyház püspöke, tartott áhítatot, majd utána dr. Fabiny Tamás, az Északi Ev. Egyházkerület püspöke mondott beszédet. Ezután bemutatkoztak a különböző körzetek képviselői. Volt, aki könnyet csalt a hallgatóság szemébe és volt, akit hallgatva arra gondoltunk, meg kellett volna előre szabni a bemutatkozásra rendelkezésre álló időt. Mert a jó magyar nem hagyja a jussát és ha az előtte szóló 20 percig beszélt, akkor ő már csak nem hagyja alább és felülmúlja még 5 perccel. Az AMEK volt a legutolsó bemutatkozó. Laci röviden és magvasan foglalta össze tevékenységünket és állapotunkat, és evvel, mondhatom, nagy népszerűsége tett szert. Különböző is igen nagy volt a becsületünk, mert mi jöttünk a legmesszebből. Pröhle Gergely zárta be a konferenciát és beszédében felhozta, hogy a jövőben több világi küldöttet szeretne látni, mert ezalkalommal valóban túltengett a lelkesedés a képviselők sorában. Az a véleményem, hogy az ő szemlényében határozott és erélyes új országos felügyelője lesz a magyarországi evangélikusságnak, és kérem Isten áldását ahhoz, hogy ezt a kezdeti lendületét mindvégig megtartsa.

A konferencia méltó módon, magas hangon fejeződött be felvidéki magyar művészek gyönyörű műsorával, amit a dalos Gémes István záróáhitata követett. Befejezésül mindnyájan elénekeltük a magyar himnuszt (közkívánatra a székely himnuszt is).

Nehezen oszlott a tömeg, mert jól éreztük magunkat együtt. Alkalmam volt megegyezően megköszönni az orosházi szervezőknek a kitűnő munkát, amin látszott, hogy szívüket-lelküket, orosházi evangélikus büszkeségüket adták bele. A gimnázium igazgató-nőjétől kezdve az egész orosházi evangélikus közösség kitért magáért, igazán kivágta a rezet. Sosem lehetett olyant kérni vagy kérdezni tőlük, hogy ne igyekeztek volna a tőlük telhető legjobban megfelelni, s az

orosházi "legjobb" az bizvást elmondhatom, hogy világszínvonalon is igen jó. A leveseknek pedig sehol a világon nincsen párjuk. Ha Orosházán olvassák az Erős Vár-t, akkor ezúton is köszönjük nekik a meleg fogadtatást, a szerető testvéri szívet.

Ha már ott jártunk az ország délkeleti csücskében, nem akartunk eljönni anélkül, hogy Gyulát megnéztük volna. Utánunk jött a testvérem és két keresztfiam, az utóbbiakat keresztanyai kötelességemként elvittem a gyopárosfürdői élményfürdőbe este 10 órakor; ajánlom mindenkinek, a név igaz, pláne szombat éjjel: élmény! Másnap Gyulán az Istentiszteleten tolmácsoltuk a híveknél az AMEK üdvözlését. A gyulai lelkész volt az első csikágoi ösztöndíjasunk, Jakab Béla, aki a prédikációjában megemlékezett az Amerikában töltött évről s annak a maradandó hatásáról egész életére és lelkeszi szemléletére. Az Istentisztelet után rövid beszélgetésre vendégül láttak minket a paplakban, majd megnéztük Gyulát. Hangulatos város, falai évszázados kultúrát őriznek. A vár kitűnően karban van tartva s a Százéves cukrászda látványának is tanulmányos és szép, hozzá pedig még nagyon finomak is a süteményeik.

Az október 23-i ünnepekkel ért volna véget magyarországi látogatásunk. Laci elment az egyetlen, a közönség előtt is nyitva álló, bejelentett ünnepségre (a kormányhivatalos megemlékezései, koszorúzásai stb. mind teljes vákuumban, a magyarság kizárásával folytak), az ellenzéki Fidesz ünnepi gyűlésére az Astoriához – mert nem kaptak engedélyt a Hősök terén ünnepelni. Méltó és meghatározó volt a Fidesz ünnepsége és Orbán Viktor megemlékezése az '56-os hősokról s '56 jelentőségéről a világtörténelemben. Családok legszebb ünneplőjükké öltözve, gyerekestül átszellemülten hallgatták. Utána azok, akik, mint Laci, Attila fia, és dr. Forgách Péter barátjuk a Deák tér irányába a Károly körúton indultak hazafelé, s minden figyelmetetés nélkül a legundorítóbb rendőri brutalitással találták magukat szemben: a lovasrendőrség kivont karddal rontott a mit sem sejtő, békésen bandukoló tömegbe. A lovasrendőrök ismételt rohamait könnygáz, majd vízágyú követte, közben folytonosan löttek rájuk gumilövedékekkel. Én mindezt a televízió nézetem teljes döbbenettel. Nem akartam hinni a szememnek, hogy ilyesmi a 21. században megtörténhet egy állítólagosan európai országban. De Laciék számára mindez átélte, szorongásos valóság volt. Nehéz felfogni, hogy egy ilyen brutalitásba fojtott ünnepelésnek semmiféle következménye nincsen,

de úgy látszik, nincs az a gyalázat és jellemtelenség, ami a jelenlegi magyar politikai helyzetet változtatna. — [R. Zs.]

◆
Az AMEK ezúton köszönti a Magy. Evangélikus Konferencia megválasztott tisztségviselőit és szolgálatukra Isten áldását kéri. **Elnök:** Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője - **1. Alelnök:** Gáncs Péter, a Déli Ev. Egyházkerület püspöke - **2. Alelnök:** Benczúr László, az Északi Ev. Egyházkerület felügyelője - **Elnökségi tagok:** Adorjáni Dezső, az Erdélyi Magyar Ev. Egyház püspöke, Blázy Árpádné, kelenföldi lelkész, Gémes Pál, lelkész, a Németországi Magy. Prot. Gyülekezetek Szövetségének társelnöke, és Nagy Olivér, alsószeli lelkész - **Főtítká:** Zászkaliczky Pál, ny. lelkész (Budapest) - **Számvizsgáló Bizottság:** Csorba Gábor, gazdasági osztályvezető (Budapest), Fehér Attila, lelkész, püspöki tanácsos (Kolozsvar), Hafenschér Károly, lelkész, orsz. irodagazgató (Budapest) - **Etikai és Fegyelmi Bizottság:** Dr. Fabiny Tamás, püspök (Budapest), dr. Hidas János, jogász (Budapest), Mesmer Ottó, lelkész (Órisziget). ■

¶ Az ohioi Clevelandban az 56-os szabadságharc 50. évfordulója alkalmából a Szt. János székesegyházban október 22-én tartott ökumenikus ["inter-faith"] áhítaton evangélikus részről Tamásy Éva, a nyugat-clevelandi magy. ev. gyülekezet lelkésze szolgált lektorként, Bernhardt Béla ev. főesperes mondott homíliát, s liturgikus énekekkel a ny.-clevelandi magy. ev. gyülekezet Kis Magyar Kórusa működött közre.

¶ Tudományos felmérések így mutatják ki az amerikai családok évi átlagkeresetét vallási hovatartozás szerint:

Zsidók	\$72,000.00
Episzkopális-anglikánok	\$58,000.00
Unitárius-univerzalisták	\$55,000.00
Evangélikál keresztények	\$54,000.00
Hinduk	\$51,000.00
Presbiterianusok	\$50,000.00
→Evangélikusok	\$49,000.00
Methodisták	\$48,000.00
Római katolikusok	\$47,000.00
UCC-reformátusok	\$41,000.00
Mormonok	\$40,000.00
Buddhisták	\$38,000.00
"Isten Gyülekezete"	\$38,000.00
Baptisták	\$33,000.00
Mohamedánok	\$31,000.00
Pünkösdisták	\$31,000.00
Hetednapos ádventisták	\$30,000.00
Jehova tanúi	\$24,000.00

ERŐS VÁR (USPS 178-560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Tel.: 216-221-3178. Fax: 216-227-9482. E-mail: AMEvKo@sbcglobal.net. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. Editor: The Rev. Béla Bernhardt. Annual subscription: \$6 in the USA, US\$8 from Canada, US\$15 from overseas by air mail. — Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkeket írjuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 US dollár, Kanadából 8 US dollár, tengerentúlról légipostán évi 15 US dollár. — Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni sziveskedjenek. — Nyomda/Printers: Adkins & Co. Inc., 14541 Madison Ave., Lakewood, OH 44107. — Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap alatti címére küldendő:

Postmaster, send address changes to: Erős Vár, P. O. Box 770828, Lakewood, OH 44107-0038.

PROLONGÁLT KEGYELMI IDŐSZAK

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE 1956. NOVEMBER 1-E ÉS 1958 JÚNIUS 17-E KÖZÖTT
IV. RÉSZ: BELSO EGYHÁZI MOZGOLÓDÁSOK / LELKÉSZKONFERENCIÁK

Az 1956-os szabadságharc ötvenedik évfordulója alkalmából tízrészes cikksorozatban emlékezünk meg azokról az eseményekről, melyek a Magyarországi Evangélikus Egyházat érintették azokban az időkben. Hálas köszönetet mondunk a cikksorozat szerzőjének, Nt. Böröcz Enikő ev. lelkésznek, a hazai Evangélikus Országos Levéltár tudományos munkatársának. Sz.

Ami az első csoportot illette itt a nyilvánosság előtti hallgatástól, a kulisszák mögötti aktivitáson át, az "előremenekülés" céljával történő megmozdulások voltak megfigyelhetők. A kulisszák mögötti aktivitást illetően Ordass egyik leghűségesebb munkatársától Kendeh Györgytől maradt ránk egy levél formájában megfogalmazott feljegyzés. 1956. augusztus 23-án, rehabilitációjra várva Balatonszárszón tartózkodott.

Éppen azokban a napokban ugyanott nagy tárgyalások folytak, amelyeken két ÁEH-képviselő és a két püspök – Vető Lajos és Dezséry László – mellett Grünvalszky Károly főtitkár, Fekete István, és Juhász Géza lelkészek – voltak jelen. "Tárgyalták Ordass püspök Urunk ügyét, de, hogy mit főztek ki, azt nem tudtam kimagolni." A levél biztosra vette Ordass közeljövőben történő rehabilitációját. Annak a reményének adott hangot, hogy "Püspök Urunk feljelentői legalább egyházi bíróság előtt felelnek; hej de szeretnék ennek a bíróságnak pártatlan tagja lenni, s egy pár jó pofont lekavarni (most jó formában vagyok) s azt hiszem egy pár foguk kihúzására nem kellene fogorvoshoz menni. Mikor tűnnek már el ezek az egyházi életünk csirkefogói." A levél záró részében Kendeh György a tárgyalás előtti nap éjszakáján történt dinom-dánomról számolt be. Elmondta, hogy folyt a bor, énekeltek, táncoltak, nótáztak, Dezséry, Vető, és a többiek nagyon magabiztosak voltak, úgy tűnt, hogy nem félnak a jövőtől. Kendeh ugyanakkor feltette a kérdést: "Jó lenne már látni, hogy mit hoz a jövendő. Lesz-e egyházunknak megújulása? S lesz-e valóban Krisztustól vezetett pásztorkorunk, akit valóban szerethetünk is, s aki nem a különböző politikai sakkjátékok figurája, hanem valóban az egyház szellemi vezére, és mindenki által megbecsült vezetője." A Kendeh-levél megírását követő napokban egy háromnapos összejövetelen az ébredési vonalhoz tartozó tizenegy lelkész gyülekezett össze a Győr-Sopron megyei Győrújbaráton, ahol a házigazda Laborczi Zoltán volt. A résztvevők között ott volt Zász-

kaliczky Pál, az Ordass-vonal jelentős frontembere, továbbá Danhauser László, akit később az Ordass melletti kiállása miatt fosztottak meg esperesi címétől és távolítottak el Budapestről. Az ún. eklektikus teológiát Veöreös Imre képviselte, aki 1948-ban az ébredés és az Ordass-vonal egymástól történő eltávolodásának, és az ún. "harmadik útnak" a legfontosabb elméleti kimunkálójává vált. A többiek az ébredési teológia hangadó képviselői. Néhanynan közülük 1948-ban elfogadták a Vető/Dezséry és a Túróczy/Szabó vezetés mentén kötött "érdekházasságot". Amikor azonban az utóbbiakat 1952-ben eltávolították, és az ébredés egyre inkább defenzívába szorult, akkor egyre fokozódó elégedetlenséggel figyelték a megmaradt két püspök tevékenységét, és az egyház fokozódó belső romlását. A győrújbaráti találkozon – 1956 augusztus 28-a és 30-a között – az egyház "ébredtő szolgálatával" kapcsolatos múltbeli, jelenbeli, és jövőbeli meglátásaikat fogalmazták meg. Észrevételek címszó alatt zárodokumentumot fogadtak el, amelyet az egyházi vezetés elé kívántak terjeszteni. Ez hét pontot tartalmazott. A legfontosabb gondolata az volt, hogy az evangélicizációt nem egy szűk egyházi elit külön-tevékenységeként, hanem az egyház minden megnyilvánulásába, egész szolgálatába belehelyezve kívánják látni. A nyilatkozat kimondta, hogy mire lenne szükség. "Át kell vizsgálnunk egyházunknak a ma kérdéseire adott feleleteit és egész személyi politikáját abban a tekintetben, hogy engedte-e érvényesülni Isten igéjének irányadó szempontjait. Fel kell tárunk, hogy idegen szempontok előtérbe helyezése, Isten igéjével való elegyítése, és az Igének hamis alkalmazása mely pontokon történt. Ennek elvégzésére sürgősen, hogy egyházunk szava sok helyen elvesztette hitelét népünk körében, ugyanakkor pedig a gyülekezetek leghűségesebb rétegeiben mély sóvárgás él az erőteljes, tiszta evangélium után." A záromondatok az ébredési mozgalom embebreinek az evangélicizációval kapcsolatos mulasztásait vette nagytűbe alá, és arra kérték az egyházi felsőbbtséget, hogy ők is vallják meg, tegyék jóvá a saját hibáikat.

A Nagybaráti Nyilatkozat néhány példánya külföldre is kikerült; lefordították német nyelvre, s továbbküldték. Szépfalusi István bécsi lelkész 1956 októberében arról írt, hogy a Nyilatkozat "kifejezetten csak az evangélicizáció kérdéseivel foglalkozik, és más kérdést nem érint." Ennek a kijelentésnek a hátterén szabad úgy fogalmazni,

hogy az ébredés embereinek a többsége – 1948-hoz hasonlóan – legalábbis a hivatalos megnyilatkozásaikban, még 1956 augusztusban is megint csak elválasztotta egymástól a MEE és Ordass Lajos ügyét. A harmadik csoportnak, az Ordass-ügyet a MEE ügyeként kezelő személyeknek a megszólalásaira csak az ún. lelkészkonferenciákon került sor, még mindig Ordass távollétében.

A galyatetői konferencia miatt a szokásos évi lelkészkonferenciákat a nyári hónapok helyett szeptember 4-e és 25-e között tartották meg, többségében Fótton illetve Balatonszárszón. Részben kötött, részben spontán programok jellemezték. A kötött programot Dezséry László előadása, a Nagybaráti Nyilatkozat felolvasása, valamint Keken Andrásnak az Ordass-ügygel kapcsolatos tájékoztatója jelentette. A spontán programot viszont az ezekre történő reagálások alkották.

A fentiekből jól látható, hogy a konferenciákon az akkori MEE-ban fellelhető három árnyalat – a kollaboráns, az evangélicizációs, és az ún. egyházi vagy hitvalló vonal egyszerre képviseltette magát. Mindegyik elmondta a maga meglátásait. Az összejöveteleknek arra az izgalmas kérdésre kellett választ adniuk, hogy lehetséges-e a jövőben ún. "nagykoalíciós", hármas együttműködés e csoportok között, vagy pedig a jövő útja valami más lesz.

Mind a három csoport felkészült a konferenciákra. A kollaboráns vonal elméleti felkészítője Zay László volt. A Sajtóosztályon ügyvivői lelkészként dolgozó Zay egyszerre rendelkezett rálátással mind a belső-egyházi helyzetet, mind pedig az Ordass-ügyet illetően. Szeptember 7-én írt egy nyolc pontból álló beadványt, amelyet az ÁEH és az egyházi vezetők kaptak meg. Ennek lényege az volt, hogy nagyon kiélezett az egyházi helyzet, és azonnali cselekvésre van szükség. Ha az egyházi vezetés túl akarja élni a dolgot, akkor az egyházi dolgokban "előre kell menekülni", viszont az Ordass-ügyet az "egyházi elit" ügyeként, az egyéb egyházi ügyektől elszakítva kell kezelni. Zay "előremenekülés" alatt azt értette, hogy be kell vallani bizonyos hibákat, ugyanakkor minden orvoslásnak, minden kezdeményezésnek az egyházi vezetés kezében kell maradni. A siker érdekében be kell vonni az ÁEH-t is. A Zay által javasolt orvoslásba a Fasori gimnázium visszaadása, a hitoktatás rendezése, elkönfiskált egyházi földek árának kifizetése, személyi sérelmek orvoslása, nyugdíjas lelkészek ügyeinek a rendezése [✓]

is belekerültek. E pozitívumok ellenére a Zay-féle forgató-könyv az egyház lelkeszei és tagjai feje fölötti "bizalmas, egyházi vezetőségi tanácskozásokban" gondolkodott, és a megoldást nem egy egyszerre fölülről és alulról jövő dialógusban, hanem kizárólag az egyházi elit tevékenységként képzelte el. Ez a forgatókönyv csak az esperesi tanácskozásokon kapott megértést, a lelkeszkonferenciákon viszont egyértelmű elutasításban részesült. Ebből az is következett, hogy az esperesi tanácskozásokat vezető Vető Lajos sikert, a lelkeszek elé kiállított Dezséry László viszont teljes kudarcot könyvelhetett el magának.

Ami az ébredési vonalnak a konferenciákon történő szereplését illette, erről azt lehet mondani, hogy ez a csoport Dezséry László siralmas szereplését látva, és az Ordass-melletti megszólalásokat hallva egyre jobban eltávolodott az egyházi vezetéstől és egyre közelebb került az Ordass mellett kiállókhoz. Kezdték megérteni, hogy Ordass jövőbeni rehabilitációja azt jelenti, hogy vele számolni kell, őt már nem lehet kikapcsolni a dolgokból. Ez az 1948-hoz képest ellenkező előjelű "újabb pálfordulásuk" alkalmassá tette őket arra, hogy egykori szövetségesüktől eltávolodjanak, és a közülük is sokak által cserben hagyott Ordasshoz közeledjenek.

A kollaboráns vonal "leszereplése", az ébredési vonal radikalizálódása majd fokozatos "átállása" felerősítette azok hangját, akik a legnehezebb körülmények között is azt vallották, hogy a MEE és Ordass ügyét többé már nem lehet szétválasztani olyan formában, hogy az egyházra "Igent", Ordassra "Nemet" mondunk. A konferenciákon ennek a vonalnak a hangját Scholz László, Schulek Tibor, Zászkaliczky Pál, Botta István, Murányi György, és mások mellett a legradikálisabban az akkor még nem rehabilitált, de az eseményekbe már nagyon is aktívan bekapcsolódó Keken András szolgáltatta meg. A megszólalás vádbeszéd volt az egyházi vezetés, és mindazok ellen, akik "egyház-mentés" címszó alatt "feláldozták" Ordasst. Kimondta, hogy az egyháznak éppen a világ érdekében mindig egyháznak kell maradni. Az egyház tartozik a világnak Isten törvénye megfogalmazásával és számonkérésével, továbbá a Jézus Krisztusban felkínált kegyelemnek a felajánlásával. A Keken-beszéd legfontosabb gyakorlati kijelentése az volt, hogy amennyiben Ordasst rehabilitálják, akkor ő lesz az egyetlen legitím püspök. Ugyanis a másik két püspököt nem az egyház népe választotta, hanem pártállami nyomásra kerültek a püspöki székbe, és 1952-ben a területrendezéskor megint csak nem mérették meg magukat. A

zeptemberi lelkeszkonferenciákon az vált világossá, hogy a lelkeszek többsége teljes teológiai, személyi, és strukturális megújulásban gondolkodik, és ezen a háttéren egyetlen utat lát járhatónak, és pedig az egyház "egyház voltának" helyreállítását. Így már csak idő kérdése volt az, hogy az egyház és Ordass ismét találkozzanak. A Zay-féle "előremenekülés", továbbá a "nagykoláció"-s elméletek csődje nyilvánvalóvá vált, és az egyetlen lehetséges megoldás körvonalai elkezdtek kibontakozni. [Folytatása következik.]

Bőröcz Enikő ev. lelkész (Budapest)

Adományok nyugtázása

Köszönettel nyugtázzuk a 2006. a május 22-e és november 19-e között vett adományokat.

•AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Előfizetések vételeit a címszalagon jelezzük; itt a felülfizetéseket, stb. soroljuk fel:

\$150: N.N. **\$22:** Kert Marianne (FL). **\$20:** Sikora Margit (OH). **\$10:** Irsay Nandine (CA), Kiss Hermina (OH). **\$8:** Asbóth Lajos (NY). **\$4:** Konkoly Ilona (PA).

•A.M.E.K. TAGSÁGRA

2007: Bernhardt Béla A. (OH), Rác Zsuzsanna (OH). **2008:** Kert Marianne (FL).

•EGYHÁZI INTÉZMÉNYEKRE

Erdélyi evang. gyülekezetek javára AMEK elosztásban - \$1029: Magyar Segélyegyesület (OH). **Bp.-Fasori Evangélikus. Gimnázium - \$200:** Wyman György (NC).

•ELŐFIZETÉSEKRŐL

Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat a mellékelt válaszböríték és "befizetőlap" felhasználásával szíveskedjenek beküldeni amiért előre is köszönetet mondunk.

Minden előfizetést és felülfizetést a beküldő értesítése szerint könyvelünk el. Többre azonban, mint három évre szóló előfizetést nem fogadunk el; az így előálló "maradékot" adománynak tekintjük. *Ha a beküldő nem jelez semmit, a beküldött pénzt legfeljebb háromévi előfizetésnek (figyelembe véve a hátralékot is) és esetleges adománynak számoljuk el.* Az adományt felsoroljuk, az előfizetés állását a címszalagon jelezzük. X

Kérjük kedves Olvasóinkat, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálatát és jogi helyzetének a megőrzését szívesen segítsék elő a Konferenciában való tagság vállalásával. A tagsági díj évi 20 dollár (ebben az összegben benne van az előfizetés is az "Erős Vár"-ra). A tagdíj erre a címre küldhető:

**Hungarian Conference - ELCA
1467 Parkhaven Row
Lakewood, OH 44107-4505**

KARÁCSONYI ÖRÖM

"Hirdetek tinéktek
Lelki nagy örömet" —
Angyal így jelenté,
Hogy Megváltónk eljött,
Hogy közénk leszálla
Magas trónusáról
Az egek Királya.
Kiről a próféták
Jósoltak régóta,
Végre megjelentél,
Világ Megváltója.
Légy üdvözölve már!
Hiveidnek nyája
Téged nagy szomjan vár.

Az egész menny és föld
Ma velünk örvendez,
Hogy Isten elküldte
Szent Fiát népéhez,
És minden teremtmény
Repes örömeiben
Krisztus születésén.

Szent születésének
Örvendetes napját
Ünnepelve, várjuk
Lelkünk boldogságát,
Mert Isten jobbjáról
Miérettünk jött el
Fényes mennyországból.

Ó, áldott, szent Gyermekek,
Isten egyszülöttje,
Ki mi bűneinkért
Eljöttél a földre.

Legyen Néked hála:
A mulandóságból
Vigy be mennyországba.

Hivek, jertek zengjünk
Vígan halleluját!
Ő nyitja meg nekünk
Mennyország kapuját.
Már itt békességet
És egykor a mennyben
Ő ád üdvösséget.

Huszita ének. EÉ 159.

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Elnökségének a nyilatkozata:

Egyetértve a Magyarországi Református Egyház Zsinata Elnökségének [között] nyilatkozatával, egyházunk is kénytelen a nyilvánossághoz fordulni azokkal a tényekkel, amelyek károsak, érthetetlenek, és elfogadhatatlanok egy magát jogállamnak nevező demokratikus rendben.

Egyházunk történelmi hagyományai közé tartozik a társadalmi való konstruktív és kreatív magatartás, ennek egyik alapvető megnyilvánulási formája a jogkövető magatartás és a társadalmi feladatvállalás komolyan vétele. A Magyarországi Evangélikus Egyház azonban követhetetlennek és ezért méltatlannak tartja azt az eljárást, amelynek során az állam képviselői egyoldalúan, látszat egyeztetésekkel döntenek a mindkét felet érintő ügyekről – éppen azon a területen, amely az ország jövője szempontjából kulcsfontosságú. Az elmúlt hetek információ-visszatartása és az így nélkülünk meghozott döntések nyomán kialakult helyzet még az önkormányzati iskoláknál is jobban ellehetetleníti az egyházak igényes oktatási munkáját.

Megdöböntőnek tartjuk a pénzügyminiszter reagálását a zárszámadási törvény meghozatala előtt egyházi oktatási intézményekkel kapcsolatban feltett őszinte kérdésekre. Nem megalapozatlan egyházi igények teljesítését várjuk, hanem a törvényes rend betartását, a kötelezettségek érdemi felvállalását.

Egyházunk egésze együtt vállalja a nehéz anyagi helyzetben lévő ország terheit az egész társadalommal. Azt azonban visszautasítja, hogy hátrányos helyzetet teremtve méltatlan módon járjanak el vele akkor, amikor társadalmi feladatokat vállal át.

Kéri a kormányzatot, vizsgálja felül ez ügyben hozott döntéseit, valamint az eddigi eljárási módot, és a Kormány és az Egyházak közti érvényes szerződésben foglaltaknak megfelelően érdemben tájékoztassa az egyházi feleket, és valósítsa meg a szektorsemleges finanszírozást.

Reméljük, hogy kérésünk teljesítésével az átláthatóság, mint minden demokratikus jogállam működésének alapfelétele, az eddigieknél jobban érvényre juthat.

A MEE Elnöksége - 2006. november 15.

• Rákoskeresztúron a gyülekezet, Sárszentlőrincen az alginázium alapítása 200., Cegléden a templomépítés 110. évfordulóját ünnepelték. Ajkán a gyülekezet egykori gályarab lelkésze, Csajtai János tiszteletére mártírhalálának 330. évfordulóján emléktáblát helyezett el a templom falán.

• Izményen, Bényén, Malomsokon (együt-

tesen felújított parókiájával és új orgonájával meg új oltárképpel) felújított templomát, Kölcse felújított parókiáját, Kisbágyonban új, romos imaházból felépített templomát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• A hazai ev. egyház jelentős átszervezését foganatosították, ami éppen egybeesett az idei, hatévenként esedékes magaszintű választásokkal. Mindezekről, mivel részletek nem érthettek ide lapzártánk előtt, februári számunkban közlünk ismertetést.

• A budapesti tót ev. egyházközség sok vizsontagságot látott, már évek óta üresen álló, magánkézbe került templomát (Rákóczi út 57. sz. alatt) Európa legmodernebb harcművészeti centrumává alakították át.

• Az Evangélikus Világszövetség elnöke, dr. Hanson Mark, az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház elnök-püspöke, tájékozódás céljából látogatókörúton járta be a magyarországi és a két [magyar és szász] erdélyi evangélikus egyház intézményeit, hivatalait, és gyülekezeteit. Magyarországi interjújában többek között így nyilatkozott: "Szeretném erősíteni és bátorítani Önöket hitük megvallásában, ezért hangsúlyozom, hogy legyenek mindig tudatában annak: még ha Magyarországon az evangélikus egyház kisebbségi helyzetben van is, nincsenek egyedül a hitben: olyan közösség — 66.2 millió fős család — tagjai, amelyek az egész világra kiterjed. Csodálatos dolog a mai világban evangélikusnak lenni! Minden bizonnyal Önök is tapasztalják, hogy a társadalomra jellemző a szekularizmus, a materializmus, a teljesítménykényszer... Mi, evangélikusok ezekkel ellentétben azt a hitet vigyük a világba, ami lutheri örökségünk: csak Isten által, hitben igazulunk meg. Evangélikusnak lenni azt jelenti: evangéliumnak lenni! Világszerte százerek dolgoznak az EVSZ projektjein. Mindig is az egységet, nem pedig a széthúzást mélyítik az evangélikusok, és Önök a magyar társadalomban diakóniai szolgálattal, oktatással, gyülekezeteik által értékes szolgálatot végeznek. Hálaamat és köszönetemet fejezem ki a Magyarországi Evangélikus Egyház munkájáért, szolgálatáért, és imádságban hordozom egyházukat."

• Böröcz Enikő, budapesti ev. lelkész, az Evangélikus Országos Levéltár tudományos munkatársa, sikerrel védte meg doktori disszertációját, melyben D. Ordass Lajos mártírpüspök második, az '56-os szabadságharcot közvetlenül követő püspökségi idejének a történetét dolgozta fel. Szeretettel gratulálunk Böröcz Enikőnek munkájáért, az elért "cum laude" minősítésért,

s egyben megköszönjük ezúton is, hogy írásaival támogatja szerény lapunkat.

• Téten Deák Ágota az evangélikus gyülekezet új lelkésze.

Ev. Élet et al.

GYÜLEKEZETI HÍREK

— folytatva a 8. oldalról —

lesz; a helyére nézve figyeljék a hirdetéseket. ■ Isten szeretetének megtapasztalását kívánjuk karácsonykor, és ha ez létté válik, akkor szép 2007-es esztendő felé nézhetünk, hiszen, ha Isten velünk, ki lehet ellenünk? Lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva és Zoltán lelkészek

CLEVELAND – NYUGAT

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: West 98th St. és Denison Ave. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Tel.: (216) 961-6895. Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul, Gyermekestisztelettel is. Úrvacsoraosztás a hó első vasárnapján és ünnepnapokon.

Józsefnek szép karácsonya volt. Az angyal szava nyomán elnevezte a gyermeket Jézusnak, mert magán tapasztalta meg, hogyan lehet megszabadulni, s az egyetlen jó megoldásra hagyatkozni. Vállalta a gyermeket. Vállalta a menekülsorsot, majd a csendes hazatérést. Egyetlen szava nincsen feljegyezve Józsefnek az evangéliumban. De biztos vagyok benne, hogy valahányszor ránézett erre a Jézus nevű gyerekre, azt mondta magában: Köszönöm Uram, hogy jól dönthettem. Mindig így kezdődik a keresztyén élet. Azzal, hogy kimondjuk: Köszönöm, hogy vállaltál engem. S a folytatás: hogyan vállalnálak Téged, mindezt, mindenkor. Ezekkel a gondolatokkal kívánok boldog, meghitt, békés együtt imádkozást a családokban, az egyedül ünneplők pedig ne féljenek, mert megszületett a Megváltó, mindenben társunk. ■ Karácsonyi Istentiszteleteink: 24-én de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul; szentestén 11-kor angolul gyertyafényes úrvacsoraosztással - 25-én, karácsony szent ünnepén de. 10:45-kor magyarul, úrvacsoraosztással, gyermekeink és a Kis Magyar Kórus szolgálatával - 26-án 10:45-kor magyarul úrvacsoraosztással - 30-án szombaton du. 5 órakor karácsonyi koncert, irodalmi est gyermekeink és a Kis Magyar Kórus rövid műsorával, majd vacsorával várunk mindenkit (nem lesz belépőjegy, ez karácsonyi ajándékunk mindenkinél, aki megfizet minket). ■ Köszönet minden testvérem felé, aki gyülekezetünket szereti és támogatja! Minden vasárnap hűségess asszony- és férfitestvéreink ebédet főznek, amelyet haza lehet vinni, vagy a helyszínen elfogyasztani. Az ebéd ára 10 dollár. Kérnénk szépen legyenek kedvesek ebédigényüket legkésőbb csütörtök folyamán bejelenteni 216-741-0392 vagy 216-961-6895 telefonszámon. ■ Szomorú szívvel tudatom mindenkit, hogy Édesapám november 14-én elszőlította az élet és a halál Ura ebből a világból. Bátyám halála – pontosan négy évvel ezelőtt – mélyen megviselte, többször kapott agyinfarktot, szervezete a gyony legyöngült, két nappal korábban tüdőgyulladást kapott. Egy a vigasztalás, Krisztus, Aki Édesapámért is meghalt és föltámadt. Hiszem, hogy a nagy találkozás napján minden kérdésünkre választ ad az Úr. Kérek mindenkit, hogy imádkozzatok érte, családunkért, Édesanyámért, aki hűségess házastársa és igazi támasza volt. Temetése Békéscsabán 2006. november 21-én volt evangélikus szertartás szerint. Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent! Lelkipásztori szeretettel, Tamásy Éva. ■

GYÜLEKEZETI HÍREK

Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia
Elnök: Bernhardt Béla főesperes
1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107
Tel.: (216) 221-3178
E-mail: AMEvKo@sbcglobal.net

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc
Templom és lelkészi hivatal: 2830 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074.
Vasárnapi Istentisztelet de. 10:15 órakor, angol-magyar. Mihályi Ernő gondnok telefonja 561-7316. A lelkész telefonszáma: 941-2212.

A gyülekezet bensőséges Istentiszteleten és rákövetkező díszebéddel ünnepelte október 1-én fennállása 100. évfordulóját. A gyönyörű templomban tartott Istentiszteleten Juhász-Shepherd Ferenc és Tamásy Zoltán beszolgáló lelkészek angolul s magyarul végezték a liturgiát. Tamásy Zoltán Filippi 1:3-6 alapján a hálaadás fontos voltát, s Juhász-Shepherd Ferenc Zsoltár 100:4-5 szerint az emlékezés szükségét emelte ki. Mind az Istentiszteletet, mind a díszebéddel műsorát a nyugatclevelandi ev. gyülekezet Kis Magyar Kórusa díszítette ének- és zeneszámokkal. A díszében kerekben százötven résztvevő — köztük jelenlegi és volt egyháztagok — élvezte a gazdagon terített asztalok kínálatát (Rózsashegyi Ida remekelt). Az amerikai és a magyar himnusz eléneklése után asztali imát Juhász-Shepherd Ferenc mondott. Az egybegyűlteket Mihályi Ernő felügyelő köszöntötte, a műsort dr. Palasics János, az Egyesült Magyar Egyetek főtájkára vezette. Köszöntőt mondott Bójtós László, tb. főkönyv, Antal András, a szomszédos Árpád-házi Szent Erzsébet R.k. Egyházközösség plébánosa, Tamásy Éva, a Ny.-Clevelandi Magy. Ev. Gyülekezet lelkésze, Johnson Kenneth, a városi kerület tanácsnoka, Sárosi Richárd, az egykor szomszédos Első Magyar Református Egyház főgondnoka, Bernhardt Béla, az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia főesperes elnöke, aki átadhatta az Északkelet Ohio Ev. Egyházkerület emléklapját is. Fel szólalt néhány (volt) egyháztag is, közülük Horváth Tivadar a gyülekezet további fennmaradására céljából alapítvány létesítését szorgalmazta, melyhez kellő feltételekkel 10,000 dollárnyi kezdő tőkét ajánlott fel, mindenki meglepetésére és örömére. Az ünnepséget Mihályi Ernő búcsúztatója és Juhász-Shepherd Ferenc záróimája fejezte be, mindketten azzal a bizakodással, amire az ige indít: "Hagyjad az Úrra a te utadat, és bízzál Benne, majd Ő teljesíti." (Zsoltár 37:5.)

TORONTO

Lelkész: Tamásy Éva

Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal: 3245 West 98th Street, Cleveland, OH 44102-4601, USA; tel. (216) 961-6895. Felügyelő: Dr. Mekis Éva, 34 Langbourne Pl., North York, ON M3B 1A9 (minden posta ideküldendő); tel. (416) 441-9300. Istentisztelet, július-augusztus kivételével, a hó 2. és 4. vasárnapján du. 4-kor.

Hogy a világot megszeressük, Isten szemével kell azt néznünk. Ezzel a gondolattal köszöntjük testvéreinket és hirdetjük azt, hogy a karácsonyi Istentiszteletünket úrvacsoraosztással december 23-án, szombaton délután 4-kor tartjuk. Ezt a gyülekezet tagjai kérték, hogy ezen a napon legyen; bizzunk abban, hogy így több testvérünk is eljön közénk! Mindenkit nagyon nagy szeretettel hívunk és várunk. ■ Az ökumenikus Istentisztelet időpontja január 15-e vasárnap d.u. 3-kor

— folytatva a 7. oldalon —

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

2007 JANUÁR

1. Jézus neve ünnepe – Új év napja
Filippi 2:5-11 – Lukács 2:15-21
2. 111. Zsoltár – 1Mózes 1:1-8
3. 2Mózes 2:1-10 – 1Mózes 1:9-25
4. 1Mózes 21:1-7 – 1Mózes 1:26-31
5. 1Mózes 9:13-17 – 1Mózes 2:1-4a
6. **VÍZKERESZT ÜNNEPE**
Efezus 3:1-12 – Máté 2:1-12
VÍZKERESZT U. 1. VASÁRNAP
Heti ige: Róma 8:14
7. Ap.Csel. 8:14-17 – Lukács 3:15-22
8. Ap.Csel. 10:37-48 – 1Mózes 2:4b-17
9. Józsué 3:9-17 – 1Mózes 2:18-25
10. Kolossé 2:1-7 – 1Mózes 3:1-13
11. Márk 10:13-16 – 1Mózes 3:14-24
12. Lukács 12:49-53 – 1Mózes 4:1-16
13. Máté 6:6-13 – 1Mózes 4:17-26
VÍZKERESZT U. 2. VASÁRNAP
Heti ige: János 1:17
14. 1Korinthus 12:1-11 – János 2:1-11
15. 5Mózes 4:5-13 – 1Mózes 6:1-4
16. Márk 2:23-28 – 1Mózes 6:5-22
17. Lukács 16:14-18 – 1Mózes 7:1-16
AZ ÖKUMENIKUS IMAHÉT KEZDETE
18. Ap.Csel. 15:22-31 – 1Mózes 7:17-24
19. János 7:1-13 – 1Mózes 8:1-12
20. 128. Zsoltár – 1Mózes 8:13-22
VÍZKERESZT U. 3. VASÁRNAP
Heti ige: Lukács 13:29
21. 1Korinthus 12:12-31 – Lukács 4:14-21
22. Ézsaiás 19:19-25 – 1Mózes 9:1-17
23. 1Királyok 17:8-16 – 1Mózes 11:1-9
24. Ruth 1:1-21 – 1Mózes 12:1-9
25. Ap.Csel. 13:42-52 – 1Mózes 12:10-20
AZ ÖKUMENIKUS IMAHÉT VÉGE
26. Lukács 4:22-30 – 1Mózes 13:1-18
27. Jelenések 15:1-4 – 1Mózes 14:1-16
VÍZKERESZT U. 4. VASÁRNAP
Heti ige: 1Korinthus 1:1-18
28. 1Korinthus 13:1-13 – Lukács 4:21-30

29. 2Korinthus 3:9-18 – 1Mózes 14:17-24
30. János 1:43-51 – 1Mózes 15:1-21
31. János 3:31-36 – 1Mózes 16:1-16

2007 FEBRUÁR

1. Jelenések 1:1-8 – 1Mózes 17:1-27
2. Jézus bemutatása a templomban
Zsidók 2:14-18 – Lukács 2:22-40
3. János 8:12-20 – 1Mózes 18:1-15
VÍZKERESZT U. 5. VASÁRNAP
Heti ige: Dániel 9:18
4. 1Korinthus 15:1-11 – Lukács 5:1-11
5. Lukács 19:1-10 – 1Mózes 18:16-23
6. Zsidók 12:12-17 – 1Mózes 19:1-14
7. Máté 10:40-42 – 1Mózes 19:15-29
8. 1Korinthus 3:1-8 – 1Mózes 21:1-21
9. János 2:13-22 – 1Mózes 22:1-19
10. 1Korinthus 1:26-31 – 1Mózes 23:1-20
VÍZKERESZT U. 6. VASÁRNAP
Heti ige: Lukács 18:31
11. 1Korinthus 15:12-20 – Lukács 6:17-26
12. 5Mózes 32:44-47 – Róma 1:1-7
13. 2Mózes 7:1-13 – Róma 1:8-15
14. Márk 6:1-6 – Róma 1:16-17
15. Lukács 6:43-49 – Róma 1:18-32
16. János 12:34-42 – Róma 2:1-6
17. Máté 13:31-35 – Róma 2:17-29
VÍZKERESZT U. UTOLSÓ VAS.
URUNK SZÍNEVÁLTÓZÁSA
Heti ige: Ézsaiás 60:2
18. 2Korinthus 3:12-4:2 – Lukács 9:28-43
19. Lukács 13:31-35 – Róma 3:1-20
20. Lukács 5:33-39 – Róma 3:21-31
21. Hamvazószerda
2Kor. 5:20b-6:10 – Máté 6:1-6,16-21
22. Zakariás 7:2-13 – Róma 4:1-12
23. János 8:21-30 – Róma 4:13-25
24. Mátyás apostol emléknappja
Ap.Csel. 1:15-26 – Márk 2:1-12
BÓJT 1. VASÁRNAPJA
Heti ige: 1János 3:8
25. Róma 10:8b-13 – Lukács 4:1-13
26. 1János 3:1-12 – Róma 5:1-5
27. Jób 1:1-22 – Róma 5:6-11
28. 1Korinthus 10:9-13 – Róma 5:12-21

L&RCL

LEGGÖZELEBBI LAPZÁRTA 2007. JANUÁR 15-ÉN

Amit a szerkesztőség kér

Szeretettel kérjük, hogy a mellékelt "befizetőlapot" megfelelően kitöltve csatolt csekkel vagy pénzesutalvánnyal együtt a válaszborítékban beküldeni szíveskedjenek. Legyen hálaadás mindnyájunkban, hogy az *Erős Vár* immár 76 éve szolgálhatta az északamerikai magyar evangélikusságot és másokat is olvasótáborunkban. Jó rendezni az előfizetéseket és még a hátralékokat is, ha vonatkozik.

Tegye azonban minden olvasónk meggondolás tárgyává, hogy szórványközösségünk erősítésére nem vállalna-e tagságot az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciában (az évi 20 dolláros tagdíjban az előfizetés is benne van). A lapkiadás mellett az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia egyéb tevékenységét tagdíjából és a tagdíjakat is meghaladó szeretetadományokból végezheti csak, eddig alakulása óta éppen 65 éven át. Előre is köszönetet mondunk minden befizetésért. – Szerk.